

Poslanstvo naroda

Narod, živi organizem, sestavljen iz mnogostevilnih delov, to je članov določenega občestva, ima narod izpolniti, ako hoče pred svoje zgodovine, ki mu pripada, pravitako neko določeno misijo, kot jo ima izpolniti in izvesti prečesto posameznik, društvo, gospodarska ali družabna edinica vobče, če se le zaveda nalog, ki so v tej misiji, v tem poslanstvu zapopadene in vsebovane.

Različni so momenti in vzroki, ki nas odvrtačo od mirnega, treznega gledanja na naloge, katere ima narod izpolniti, ako hoče pred zgodovino in pred svojimi nasledniki opravičiti svoj obstoj, svojo zrelost in sposobnost ter dokazati, da je zmožen vršiti vse one funkcije, ki so karakteristične za razvit in dorasel narod, tako v pogledu pravilnega vladanja samega sebe, kot pravtako v pogledu pravih odnosov do svojih sosedov, do mednarodne politike in položaja. Mi se navadno le preveč izčrpavamo v dnevnih vprašanjih in senzacijah, ki nas absorbirajo, da nismo v stanu misliti na to, da narod ni samo brezoblična gmoča, ki živi le svoje materialno življenje, ampak da ima tako posameznik kot ves narod neko določeno vlogo, ki je vsebovana v trajnih, večnostnih naravnih zakonih, po katerih se preliva tok naroda iz roda v rod, se obnavlja in presnavlja ter razvija kot vsak živi organizem.

Zato ni vseeno, kako narod uravnava tek svojega razvoja, kakšna pota si izbira, kakšne voditelje si volji, po katerih načelih živi, kajti za svojo usodo je odgovoren Bogu, vladarju narodov, odgovoren pa tudi tistemu rodu, ki prihaja za njim, ki bo prevzel dobro ali slabo dediščino. Le če je narod v svojem jedru zdrav in neokrnjen, bo vztrajal v tekni z drugimi narodi, bo rasel in se krepil ter dosegel mesto na soncu, po katerem stremlji.

Narod, ki se ne zaveda svojega poslanstva, ki mu je vse življenje in doživljanje najrazličnejših dogodkov le niz nepreračunanih slučajev, katere ne zna in ne more obvladati, drvi svoji pogubi nasproti, pravtako kot človek, ki se je v svoji, nemoči, šibkosti in degeneriranosti predal valovom usode.

Naloge, ki spadajo v okvir narodovega poslanstva, so kaj različne. Predvsem mora narod, ki dobro vrši svoje naloge, varovati svetost svojega jezika, tradicije, prednikov in vero svojih očetov. To so svetuje, ki morajo biti drage v vsakem slučaju, tudi če je treba zanje trpeti, vsakemu članu, ki svoj rod spoštuje in ljubi, ki se resnično in s ponosom prišteva v skupnost svojega naroda. Narod, ki bo ohranil vrline in kreplosti svojih prednikov, ki bo te lastnosti varoval in čuval kot najdražji zaklad, bo trajen in neizčrpen v svojih silah in močeh, bo kljuboval tudi najhujšim viharjem, ki bodo hrumeli nad njegovo državno stavbo. Modernim narodom ničesar bolj ne primanjkuje, kot tiste vzglednostne vrline, in čednosti, katere so tako skrbno gojili in negovali njihovi predniki in ki so jih napravile močne v obvladanju domačih državnih poslov in v obvladanju sveta.

Narodi danes ne žive več kot nekoč nomadi po stepah, ki niso poznali oblik državnega življenja, razen malih zadržev in plemenitih edinic. Že od starega veka dalje najdemo pri kulturnih narodih visoko razvito pojmovanje državnega življenja in tudi do potankosti izdelane, čeprav različne oblike držav in to vse od male demokratične atenske države, pa do velikih absolutističnih kraljestev Perzije, Aleksandra Velikega in rimskega imperija.

Država je tista organizatorična in pravna oblika življenja, ki druži in združuje pripadnike naroda v svojem okviru, ki naj skrbi za gospodarski in politični kot za socialni ter kulturni razvoj svojih državljanov. Organizacija države v vseh njenih podrobnostih pa spada v delokrog in udeleževanje njenih državljanov. Vsak narod ima tedaj v okviru svoje države nešteto možnosti, kako si bo uredil ta svoj skupni dom, da mu prav in dobro da pa bo ta svoj dom ohranil pred vsemi nevarnostmi in potresi. Poleg poslanstva ohraniti jezik in vero očetov in pradedov je ena glavnih

Skrbimo za naše izseljence

Slovenci, čeprav smo tako majhen narod, eden najmanjših v Evropi, smo vendar raztreseni po vsem svetu, po raznih državah in celinah. Svetovna vojna nam je sicer prinesla svobodo in lastno državo, vseeno pa je naše narodno telo in kompaktno po Slovenceh naseljeno ozemlje raztrgano na tri dele. Glavno jedro slovenskega naroda je sicer v Jugoslaviji, vendar pa imamo v Italiji in v Nemčiji tako velike manjšine, kakor relativno veliko z ozirom na našo maloštevilnost malokateri narod. Kako se godi tem našim zamejskim bratom v tujih državah, pod tujimi vladami, pod totalitarnimi režimi, bi bilo odveč na tem mestu razpravljati.

Druga velika rana, iz katere krvavi naše narodno telo, iz katere odteka najboljši sok narodove rasti in življenja, je naše izseljstvo. Slovenija je revna dežela, po drugi strani pa precej obljubena. Poljedelstvo, obrt in trgovina ter v zadnjem času industrija n so moge preživljati našega ljudstva. Tako smo vedeli zadnja desetletja pred svetovno vojno, kako se je naš narod skoro kar v trumah izseljeval v „obljubljeno deželo“ — v Ameriko, posebno iz onih krajev Slovenije, ki so bli gospodarsko bolj zapušteni in oddaljeni od prometnih prilik. Cez morje so odhajali naši najboljši sinovi in najboljše hčere naroda, najbolj zdrav in odporen element naroda je zapuščal domačo slovensko grudo ter s svojim znojem plodil zemljo tujemu gospodarju. Kakšne so bile prilike v gospodarskem, narodnem in verskem oziru med izseljenci, zlasti v prvih časih, ko še niso imeli svojih organizacij in društev, ali kjer so bili raztreseno naseljeni, nam najlepše popisuje kanonik J. J. Oman, rojen ameriški Slovenec, v svoji lani izišli knjigi: „Za božjim klicem“.

Naša narodna kri pa ni otekala samo v Ameriko, ampak tudi v zapadne evropske države, v Francijo, v industrijska središča zapadne Nemčije, kjer so naši izseljenci naseljeni v svojih kolonijah že desetletja. Tudi v okviru Jugoslavije je izseljevanje Slovencev precej močno, saj gredo naši ljudje, bodisi, da so to uradni delavci, ali služnjke do najizročnejših kotičkov naše države. V privatnih in državnih službah najde Slovence po vsej državi. Koliko odkritih, pa še več prikritih tragedij prinaša to izseljevanje našim ljudem.

nalog vsakega naroda, da bo svojo državo na znotraj in na zunaj čim boljše in popolneje uredil v zadovoljstvo in mirno sožitje vseh državljanov, da bo svoje narodno in državno ozemlje izročil bodoči generaciji neokrnjeno, zavarovano z vsemi sredstvi obrambe.

Pa še druge so naloge narodovega poslanstva. Da goji izobrazbo in kulturo ter z njo prekvapi slehernega člana, da se potomci nje uvrsti v krog enakoverdnih kulturnih narodov. Da izvaja socialne reforme v zaščito in izboljšanje širokih slojev naroda, vseh onih stanov, ki so gospodarsko šibki in nezaščiteni. Da si urejuje svoje gospodarsko življenje po načelih pravice in enakosti, ne v znamenju kapitalizma, niti ne v obliki razrednega boja.

Na vseh teh poljih je dela neizčepno veliko, treba je le poštenih, dobromiselnih in nesebičnih delavcev, ki bodo dobre volje in radi opravljali naložene jim posle.

Mi Slovenci, ki smo se, čeprav smo majhen narod in bivačec na tako izpostavljeni točki neuvzdržne Evrope, ohranili navzlic vseh izembi narodnostnega ozemlja in nevarnosti utopitve v morju velikih nasilnih sosedov — vse do danes, imamo v svobodni državi čisto drugo poslanstvo in druge, širše naloge kot nekoč, ko smo bili še podložni. Kot smo tedaj verro čuvali izročilo svojih pradedov, to je materinski slovenski jezik slovensko narodnost in vero svojih prednikov, da nismo zanemarili narodnostno in jezikovno vplivu potničevanja in germanizacije, ter raznim verskim zmotam in zablodam, tako so sedaj

nam včasih odkrije časopisje, a najbolje vedo zanje oni sami. Resnica je, da je boljša črna skorja kruha doma, kot pa zlata pogača v tujini.

Ko danes gledamo na negotovo usodo malih narodov, ki s strahom zro v bodočnost, se nehote spomnimo na naš mali narod, katerega več kot polovica živi v tujini in ki je bil v svojem narodnem razvoju že tolikokrat s trpljenjem prežkušan. Ali se mi, ki živimo na domači zemlji, zavedamo dovolj svojih dolžnosti do naših zamejskih bratov in sester izseljenih po svetu, ali smo že popolnoma pozabili nanje in nam ni več mar za nje. Ali nas ne zove klic krvi in sorodstva in narodne skupnosti, da se zanimamo in brigamo za usodo vseh Slovencev, ki žive izven meja naše države.

Poglejmo druge 40 in 80 milijonske narode in učimo se od njih, kako oni skrbe za vsakega pasameznega člana svojega naroda. Kako ga drže v evidenci, kako nastopijo, če se mu godi krivica. Ustanovljene imajo posebne institucije, kjer vodijo in zasledujejo usodi svojih sonarodnjakov. Odtod pa izvirajo tudi njihovi uspehi v državnem življenju in vplivi na mednarodno dogajanje.

Mi pa ravnamo tako, kot da nam za enega, ali več sto članov našega naroda v tujini ni prav nič mar, če se potuji, če koristi in služi našemu svojemu narodu — tujcu. Dan z dnem nas kliče Izseljenska zbornica in Rafaelova družba in prosita za pomoč našim izseljencem, toda odziv naše javnosti je zelo majhen. Naši izseljenci v obmejnih pasovih Francije in Nemčije so radi nastale vojne in še prav posebnih težavah, ker so tudi gmotno prizadeti. Mnogi so se morali celo izseliti.

Več med domovino in našimi izseljenci po svetu vzdržuje mesečna revija „Izseljenski vestnik“. V zadnji številki kliče uprava lista našo domačo javnost s temi besedami na pomoč: „Do sedaj smo imeli največ naročnikov v zapadnih evropskih državah. Tam so zaradi vojne nastale za naše izseljence izredno težke razmere in jim je nemogoče obnoviti naročnino, deloma ker n'ima, deloma ker nam denarja ne morejo poslati. S tem pade vsa teža izdajanja na domovino, na nas tu doma. Zato je na Vas dragi naročniki v domovini, da nam takoj naročnino obnovite, poleg tega nam

nastale za nas kot narod, ki živi svobodno državno življenje, neštete druge potrebe in naloge.

Če se hočemo afirmirati kot zrel, samostojnemu vladanju in upravljanju dorasel narod, potem moramo poleg ohranitve slovenskega jezika, za katerega obstoj smo se celo morali boriti v lastni državi Jugoslaviji, ter poleg hranitve vere, katero preti uničiti val brezboštva in komunizma, organizirati svoje lastno državno življenje v okviru države in bodoče banovne Slovenije, pospešiti rast svoje kulture in narodove izobrazbe, zajeziti razkrajujoče vplive komunizma in materializma s pravičnimi socialnimi in družabnimi reformami ter duhovno prenovljenjem vsega naroda, da bo slovenski narod še naprej ostal slovenski, veren, trden ter krepak in zvest izročilom in vrlinam svojih prednikov. Dvigati moramo gospodarsko ravne svojega naroda, da ne bo samo hlapčeval tujim gospodarjem in tujemu kapitalu, marveč da bo samostojen gospodar na svoji zemlji s svojim kmetovanjem, obrtjo, trgovino in industrijo.

Storiti moramo vse, da se bo naš narod kljub težkim in nevarnim časom in prilikam chrnil zdrav, odporen, močan in narodnostno zaveden ter strnjjen še v bodoča stoletja, v ponos in slavo slovenskega rodu ter v priznanje znanec, nositeljev slovenskega imena in jezika.

Vse te našete naloge spadajo v okvir poslanstva, ki je prisojeno slovenskemu narodu. sg.

pa skušajte pridobiti še novih naročnikov.“ Ali ni ta poziv klic ob 12 uri, ali ni dovolj močan, da se predramimo in zavzamemo za naše izseljence. Če jim že ne nudimo d uge pomoči, pa vsaj podprimo „Izseljenski Vestnik“, da ga bodo naši izseljenci še nadalje dobivali in to brezplačno.

Zato ne bo odveč, če tudi naš list naslovi na svoje čitatelje in na vse Gorenjce sploh, ki žive v nekoliko boljših gmotnih razmerah kot drugi predeli Slovenije, prav topel apel; naj se zanimajo za izseljence po svetu, naj jih podpro s tem da se prijavijo kot člani Družbe sv. Rafaela, ali pa kot naročniki „Izseljenskega Vestnika“. Naročnina znaša din 15 letno in se naročniki sprejemajo tudi v našem uredništvu, čl. narina za Družbo sv. Rafaela pa znaša din 10.— Lahko pa list naročite direktno pri Družbi sv. Rafaela, Ljubljana, Tyrševa c. 31-I.

Spomnimo se naših bratov in sester, katere je usoda ločila od rodnega krova.

Misijon v Kranju

V soboto zvečer ob poli osmih bo zapel veliki kranjski zvon svojo mogočno pesem: vse župljane bo vabil k sv. misijonu. Vsak večer ob poli osmih in nato po pridgi bo vabil misijonski zvon v mogočnem kranjskem zvoniku od sobote 24. februarja do ponedeljka 4. marca: „Bratje, čas je, da iz spanja vstanemo! Zdaj je naše zveličanje blizu!“

Danes, ko zaslišite njegov glas, nikar ne zadržite svojih src. Naj bo ta teden za kranjsko župnijo čas duhovne obnove. Naj n'hoče ne zamudi te lepe prilike. Morda enkrat zamujeni čas ne pride nikoli več nazaj...

Sporod sv. misijona je objavljen v „Kranjskem zvonu“ in na posebnih tiskovinah, ki so se razdelile v župni cerkvi.

Če bo kaka sprememba v sporedu, se bo oznanila na priznici.

Če bo ostalo mrzlo, se bodo vršili stanovski govori v dvoran Ljudskega doma, mesto v rožnenski cerkvi, ki je v zimi premrzla. Dvorana bo zakurjena. Če bo toplo vreme, se vrše govori za posamezne stavove v rožnenski cerkvi, kamor se bodo prinesli stoli.

Nekateri izprašujejo, čemu so stanovski govori v rožnenski cerkvi in ne v župni cerkvi. Ker je velik del župljanov zaposlen po tovarnah, mnogi ne morejo prihajati k pridganom drugače kakor zvečer. Če bi se stanovski govori vršili v župni cerkvi, potem bi štrkrat moral odpasti večerni govor v župni cerkvi za vse ljudi. Stanovski govor za dekle a bo eden dopoldne v sredo ob 10. uri v župni cerkvi, drugi pa zvečer ob tri četrt na osem v rožnenski cerkvi, oziroma v dvoran Ljudskega doma. Ta sprememba se je morala izvršiti na željo mnogih deklet, ki morejo šele zvečer k pridgi.

G. dr. Miha Krek častni občan predaške občine

V Predosljkih so letos naše organizacije izredno agilne in pridne. Vsi tekmujejo med seboj, kdo bo marljivojši. Tako se v Domu kar vrste prireditve ena za drugo, predavanja, sestanki in čim več je pr red tev, temveč je obiskovalcev, katerim je naravnost težko, če mne kak teden brez prireditve v Domu. Vse organizacije, tako Prosvetno društvo, Fantovsk odsek kot tudi gospodarske organizacije so pridno na delu. V vasi kot v vsej fari diha res pravo vzajemno prosvetno in gospodarsko življenje in sodelovanje, ki lahko stavlja farno za vzgled drugim.

V soboto 24. februarja zvečer pa bo v Domu v Predosljkih še prav posebna in izredna slovenskost. V počastitev častnega občana in gradbenega ministra g. dr. Mihe Kreka bo ob 7. uri zvečer v Domu slavnostna akademija z zelo bogatim in pestro izbranim sporedom, ki bo obseval nevske in glasbene točke, d klamacije, simbolične vaje, slavnostni govor in izročitev diplome g. ministru dr. Kreku. Na to akademijo in izredno slavnostno priliko vabimo vse predaške občane.

Živakno gibanje kmečkih organizacij

Občni zbor Krajevne kmečke zveze

Krajevna kmečka zveza za Kranj je imela v nedeljo 4. februarja v ljudskem domu ob 9. uri dopoldne ob seboj lepi udeležbi članstva svoj redni občni zbor.

Prvi je govoril predsednik Okrajne kmečke zveze g. Ovsenik Janez, ki je v daljšem referatu obravnaval razna vprašanja kmečkih vprašanj. Omenjal je potrebo kmečke organizacije v preteklosti, še bolj pa v sedanjih časih. Zato je potrebno, da se organizirajo vsi kmetje in da se organizacija tudi sama vzdržuje. Govornik je poročal tudi o Kmetijski zbornici, ki je izdala statistiko in s številkami pokazala položaj na kmetih, nato pa je še podal statistiko o obljudenosti na obdelani zemlji na 1 kv. km, tako v kmečkih deželah, kot industrijskih in pri nas. Za zaključek je še omenil našo grdo narodno lastnost, kako mi Slovenci v tro za težimo svoj jezik in se ga najbrže strumujemo, saj z vsakim tujcem govorimo v njegovem jeziku, čeprav bi on v našem jeziku razumel.

Po govoru g. Ovsenika je govoril g. dekan Škerbec, ki je predlagal, naj bi KKZ poslala na banksko upravo resolucijo, v kateri naj prosijo, da se zaščiti jo kmečka zemljišča in v pogledu stavbnih dovoljenj tam, kjer naj zemlja služi za polje ali gozd, da se tako ohrani kmečka slovenska zemlja in da se ne uničuje lepota naše domovine. Potrebno bi bilo, da se napravi regulacijski načrt za ves okraj, da se določi, kje naj bo zemlja za obdelavo, kje pa za stavbne namene in za razvoj mestnih in vaških naselbin. Z ozirom na ta predlog g. dekana Škerbeča je predsednik g. Ovsenik poudaril, da to vprašanje ni važno samo za Kranj, marveč za ves okraj, ohranimo za vsa Slovenijo.

G. dekan je nato še razpravljal o knjigovodstvu, o kmečkem delavstvu, o rentabilnosti kmečkega dela, o potrebi sejanja s sejalnimi strojem itd.

Po teh uvodnih govorih se je vršil občni zbor KKZ. Poleg poročil, odbornikov, so bile na dnevnem redu tudi volitve, pri katerih je bil v celoti soglasno izvoljen stari odbor.

Zaključno predavanje je imel okrajni veterinarski referent g. Bedenk, ki je podal nekaj praktičnih nasvetov za živinorejce, tako glede prve pomoči pri živinskih boleznih, pri porodih in končno pri poročilih, naj bi se v vsaki vaši izuril po en živinorejce, ki bi imel doma potrebna zdravila in instrumente, da bi mogel nuditi oboleni živini prvo prvo pomoč.

Letni sestanek Okrajne kmečke zveze

Pretekli ponedeljek dopoldne se je v hotelu „Jelen“ vršil letni sestanek Okrajne kmečke zveze, ki je bil prav dobro obiskan. Sestanek je vodil predsednik g. Ovsenik Janez iz Predoselj. Okrajna kmečka zveza ne vabi na sestanek vsega članstva, marveč samo po dva delegata od vsake edince, ki so bile večinoma vse zastopane. Uvodoma so bila podana poročila odbora, iz katerih je bilo razvidno delo vseh edinic v okraju. Vodstvo okrajne kmečke zveze je imelo 6 sej in 2 sestanka. V okraju je sedaj 15 edinic, ki so vse razen dveh silno delavne. Na delo edinic v zadnjih mesecih pa so zelo neugodno vplivale vojaške vaje, ker je bilo v poklicanih mnogo članov. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: Ovsenik Janez, Predoselj, predsednik; Perne Alojzij, Povlje, podpredsednik; Vehovec Janez, Voklo, tajnik; Udir Joža, Besnica, blaginjak; Ferjan Marija, Olševk, zastopnik ženske kmečke zveze; Jeglič Francka, Podtabor, zastopnica mladinske ženske kmečke zveze; Jenko Franc, Suha, zastopnik mladinske kmečke zveze.

V nadaljnjem so se obravnavala razna kmečki stan z zadevajoča vprašanja. Debata je bila zelo živahna in vsestranska. Glede starostnega zavarovanja za kmečki stan se je predvsem poudarjala potreba starostnega zavarovanja za kmečke posle. Če bi se izvedlo tudi zavarovanje za kmečke gospodarje, bi to omogočalo posestnikom, da bi lahko prej izročili posestva svojim sinovom, tako pa se vsak boji postati prežetkar. Vsem edincem se je pripravilo, naj članstvo mladinske kmečke zveze sodeluje v prosvetnih društvih. Obravnavalo se je tudi tečaj MKZ.

Govor g. senatorja Brodarja

K besedi se je oglasil tudi navzoči načelnik Kmečke zveze in senator g. Brodar iz Hrastja, ki je spregovoril delegatom zelo bodrline besede. Ugotovil je, da je med našimi kmeti ugodno razpoloženje za kmečko organizacijo, da pa se to razpoloženje neha že takoj če je treba plačati din 8.— za članarino, medtem ko v mnogih primerih za gostino n škoda denarja. Zavesti manjka našim kmetom. Brez te pa nobena organizacija ne more uspeti. Vsak hoče meti takoj koristi in dobček. Mnogo smo že dosegli, čaka nas pa še veliko nalog.

Čeprav danes niso za kmeta preveč ugodni časi, vendar bi bilo lahko še slabše. To smo videli v letih 1930 do 1935, ko je vladal mestni

režim, ki je iz političnih vzrokov kmečki stan najbolj zaposljal. Sedanji režim je kmetom suor bolj naklonjen, vendar si bomo izboljšanje mogli sami priboriti.

V raznih državah vidimo, da stanovi, ki so dobro organizirani, pa čeprav so v veliki manjšini, kljub temu nadvladajo in obvladajo druge stanove, stranke in dobe državno vodstvo v svojo roko. V dobi centralizma smo bili kmetje premalo in preslabo organizirani, da bi mogli doseči kakšne uspehe. V dobi samouprav pa bo močna stanovska organizacija mnogo pomnila. Mi nečemo živeti na račun drugih stanov, za svoje težko delo, ko največ trpimo, pa smo najslabše plačani.

Vedno smo bili socialni, čeprav so bile razmere za nas težke. Kmet je rešil slovenski narod. Drugi stanovi napredujejo. Delavci si grade hišice. Mi smo tega pojva veseli, vendar se vprašamo, zakaj pa si še kmet ne bi pridobil toliko, da bi si za stara leta postavil hišo. Naše delo v primeru z drugimi ni plačano, mi ne napredujemo, ampak nazadujemo. Kmet predstavlja gospodarsko podlago naroda in ima zato tudi toliko več pravice zahtevati izboljšanje.

Ce bomo imeli samoupravo, bomo najmočnejši stan, vendar pa zato nečemo uživati nobenih privilegijev. Zato se tesno združimo in organiziramo v kmečki zvezi, da bomo naši banovini v Ljubljani doprinali zakone, kot bo to pri nas in za ves narod. Najbolj pravilno in pošteno bo urejena naša banovina, če bo urejena tako, kot bomo hoteli mi. Imamo danes že raznovrstne strokovnjake za vse vrste dela. Zato koncentriramo vse sile in moči, ki nam bodo pomagale ustvariti naše težnje. Če bi bili kmetje dobro organizirani, bi nam ne bilo treba doživljati takih slučajev, kot je n. pr. sedanje zvišanje prenosnih taks za kmečka posestva. Še bo treba velike borbe. Zato se udeležite v nedeljo občnega zbora Kmečke zveze v Celju.

V različnih državah vidimo danes pojav, da država sama prevzame vse gospodarstvo v roke, da zaščiti vsak stan in mu pomaga do življenja. Pri nas je zaščiten le delavec, kmečki stan pa še ni. Tudi mi imamo pravico do zaščite in če nam ne bo prišla oblast na pomoč, jo bomo morali prisiliti k temu. Druge upajajo danes načrtno gospodarstvo, vse na veliko, država je kupec, posameznega kupca ni več. Zato danes kupci stavijo cene. Druge kupuje kmet z državnim sodelovanjem. Tudi pri nas nam morajo priti oblasti na pomoč z načrtnim, entotipnim gospodarstvom. Sicer so tudi pri nas storjeni že prvi začetki, vendar gre vse prepočasno.

V nedeljo pride morda v Celje sam kmetijski minister Čubrilovič, zato je treba, da mu pokažemo, kako smo slovenski kmetje organizirani. Lani je bilo 1000 delegatov. Zato naj na zbor v Celje pošljejo delegate vse edince, kajti ni za kmeta rešitve brez organizacije.

Za svoje izčrpano in programatično poročilo je žel senator g. Brodar obilo priznanja.

Raznoterosti in resolucija

V nadaljnjem delu programa so zborovalci sklepali o preditvi tabora Kmečke zveze v Kranju, o odnosu MKZ do Prosvetnih društev in Fantovskih odsekov, o ustanavljanju novih edinic MKZ, o krojih itd. Kranjski okraj je delavski okraj, zato je delo tu čisto drugače usmerjeno. Predlogi za glavni odbor in občni zbor v Celju se nanašajo na povišanje prenosne takse pri prodaji kmečkih posestev, na takse na žage, na regulacijski načrt okolice mesta, na škodo povzročeno po žačih itd. Vsi ti predlogi so naštet v posebnih resolucijah, ki se je poslala vodstvu Kmečke Zveze v Ljubljano.

Ostro se je kritiziralo tudi novo finančno uredbo o oprostitvi zemljiškega davka malih kmetov, ki praktično ne koristi kmečkemu stanu. Zborovalci so tudi obsodili nastop trgovstva proti kmečkim združenjem.

Na rednem letnem sestanku v Kranju, dne 19. februarja se je sklenila sledeča resolucija:

- 1.) Z novo uredbo o dopolnitvah finančnega zakona, ki je stopil v veljavo dne 1. januarja 1940, so se močno dvignile takse o prenosu posesti. S tem je še bolj oteženo stanje, ki nastane po prevzemu kmečkih posestev po mladem gospodarju. KZ naj se posluži vseh možnosti, da se ta neprimerna in za kmetijstvo zelo obtežljiva uredba spremeni v toliko, da se bodo te prenosne takse zmanjšale, kar je še stara zahteva vsega kmečkega stanu.
- 2.) Ugotavljamo, da se zadnji čas posebno v okoliših industrijskih centrov postavljajo hišice na neprimernih krajih daleč od dosedanjih naselbin sredi polja ali celo v gozdih. Banske uprave naj kot nadrejena stavbna oblast izda uredbo, s katero se tako postopanje prepreči in naj se prepove vsaka z dava stanovanjskih hiš na samotah.

To je treba zastopati iz stališča lepote našega podeželja in higienskih ozirov prebivalstva, ki na ta način ne bi moglo uživati radi od-

daljenosti ugodnih javnih naprav, kakor n. pr. vodovoda in elektrike, ali pa bi naše samoupravne edince bile po nepotrebnem zelo obremenjene, ako bi hotele nuditi svojim občanom vse ugodnosti, ki jih sicer morejo uživati občani v strnjemem naselju.

V kolikor bi s tem bilo prizadeto delavstvo radi dražjega nakupa potrebnih zemljišč, naj bi se zbral posebni fond, ki bi naj bil na razpolago delavcem za brezobrestna posojila za nakup potrebnega zemljišča, oziroma naj bi občine preskrbele za možnost nakupa zemljišč po razmeroma nizki ceni.

3.) Po novem pravilniku o taksah morajo plačevati davščino vse žage, bodisi če služijo trgovskemu namenu, ali pa samo za lastno žaganje lesa po posestnikih. KZ naj posreduje, da se bo davščina opustila za vse male vodne žage, na katerih se žaga samo les lastnih kov.

4.) Vkljub vsem prižobam in vkljub vsem sklepom in akcijam KZ še ni bil dosežen niti najmanjši uspeh, da bi se izvezl zajec kot

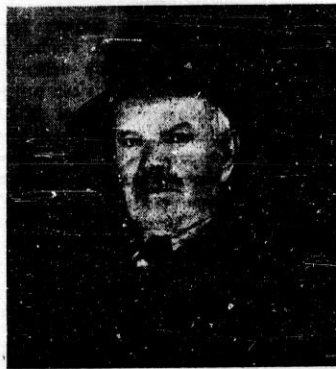
lovska živel. Kakor smo že vjani, tako je že znova letos več kot podvojeno oškodoval naše sadovnjake. Škoda, ki jo je napravil kmetom in sadjarjem gre v težke desetščote. Če tudi se KZ že tak bori, da bi se zajec izvezl iz lovskega zakona kot zaščiten žival, moramo prisiljeni po letošnji škodi znova odločno zahariti, da od te zahteve ne odstopimo in da bodo kmetje prisiljeni nastopiti pota, katerikoli se sploh morejo poslužiti, da se branijo veiksanskih škod, ki jih trpi njihovo gospodarstvo.

Zato prosimo, da nam glavni odbor oprostijo, ako smo prisljeni, da to svojo zahtevo zopet ponavljamo.

Okrajni odbor predlaga, da se doseže prepoved zaposlenja mladih kmečkih ljudi izpod 18 let v tovarnah.

Letni sestanek Okrajne KZ je prav lepo pokazal deio, ki ga organizacija vrši v korist kmečkega stanu in pa uspehe, katere dosega.

Muhovčev oče s Cegelnice 80-letnik

Še živi med našim narodom nekaj pristnih gorenjskih grč, ki jim je bilo vse življenje posvečeno delu, trpljenju, kmečki grudi, vmes pa molitvi za časno in večno srečo. Taka pristna gorenjska korenina je tudi Muhovčev oče s Cegelnice, ki je včeraj v četrtek 22. februarja dopolnil častljivo starost 80 let.

Odškodnina za razlaščenca zemljišča

Od več strani prihajajo vprašanja in prižobne, zakaj ne izplača državni erar odškodnino za zemljišče, ki je bilo razlaščeno za traso preurejene državne ceste Ljubljana-Kranj-Naklo. Priznati moramo, da se nam vsem čudno zdi, da zadeva še dosedaj ni urejena. Lastniki prizadetih zemljišč so nameravali kupiti drugod zemljišča, ker se je pa plačilo tako zavlačevalo, je med tem časom cena zemljiščem zelo narasla in bodo lastniki parcel radi tega zavlačevanja zelo oškodovani. O zadevi smo se informirali in smo ugotovili sledeče:

Ministrstvo za zgradbe in kr. banka uprava v Ljubljani sta ponovno urgirala, da se čimprej izplača kupnina za razlaščeno zemljišče. G. minister dr. Krek je, ko je bil zadnjič v Kranju, povedal, da je želani nakazal za to potrebno vsoto. Ker le ni bilo izplačila, je banka uprava urgirala pri terenski sekciji v Kranju, da naj čimprej zadevo uredi. Terenska tehnična sekcija v Kranju je nato sporočila banki upravi da so sedaj odprti krediti za izplačilo takole:

1. Din 703.341.50 za sekcijo St. Vid—Jeperca. Drž. hipotekarna banka v Ljubljani je dobila nalogo, da izvrši izplačilo in da izroči to vsoto na razpolago okrajnemu sodišču v Ljubljani, da jo izplača.

2. D n 387.750.— je na razpolago za cesto Jeperca—Labore, toda za ta odsek sekcija še ni priredila potrebnih podatkov za izplačilo, vsak lastnik bo dobil dve tretjini vsote, dokler

se končno ne določi točna mera razlaščenih zemljišč.

3. D n 446.016.25 je določenih za del ceste, ki gre skozi Kranj. Od te vsote je dosedaj že izplačanih din 77.000.—. Din 242.560 je nakazan h pri drž. hipotekarni banki v Ljubljani za okrajno sodišče v Kranju, da izplača dve tretjini dolžne vsote, ker tudi še niso končno določene mere zemljišč.

4. Din 1.159.018. je določenih za cestišče Kranj—Naklo. Od tega zneska sta izplačljivi dve tretjini to je din 840.800.—. Sekcija trdi, da so potrebni podatki za izplačilo že podani okrajnemu sodišču.

Celotno izplačilo pa bo sledilo, ko bo od geodetskega odseka tehničnega oddelka kr. banske uprave napravljen celotni delilni elaborat, iz katerega bo razvidno koliko dejansko merijo zemljišča, ki so razlaščena.

Nam in vsem prizadetim se čudno zdi, da se ta zadeva toliko časa zavlačuje. Denar je že dolgo časa na razpolago, vsaj oni dve tretjini bi se bilo pa že lahko davno izplačalo, čeprav še ni napravljenih dosedaj točnih izmer razlaščenih zemljišč. Čudno je tudi, da še ni bilo točno dognano, koliko zemljišča se točno razlasi na odseku Jeperca—Labore, ko je cesta že skoro dograjena. Skozi Kranj cesta sicer še ni dograjena, vendar pa bi moralo biti po laičkih pojmih že od početka točno določeno koliko zemljišča vsak lastnik prepusti erarju. Nam se zdi, da bi bilo treba hitreje delati, da nimajo ljudje povoda za razburjanje.

Važni sklepi gorenjskih lovcev

Občni zbor „Lovskega društva za Gorenjsko“ (za okraje Kranj, Radovljica in Skofja Loka) se je ob številni udeležbi članstva vršil na Svečnico, dne 2. februarja 1940 v Skofji Loki. Zborovanje je poteklo v precejšnji razgibanosti, iznešenih je bilo mnogo krutičnih pogledov na delo in naloge lovskega društva z ozirom na prilike v tukajšnjih lovščinah.

Na zborovanju so bili za letošnje leto sprejeti naslednji važni sklepi:

- 1.) Letošnja izredno huda zima bo imela za posledico občutno nazadovanje staleža srnjadi. Da se srnjad čimbolj zaščiti in zadrži odnosno izboljša njen stalež, ter da se ta plemenita d'vjad obvarje pred čestokrat nelovskim in škodljivim izvrševanjem lova s streljanjem s šibrami, se obvezno sklene za vse člane lovskega društva, da se bo v letu 1940 smelo streljati srnjad izključno le s kroglo.

Vsak prekršek bo imel za posledico izključitev iz lovskega članstva za eno leto in v zve-

zi s tem izgubo pravice do lovske karte.

- 2.) Društvo plača lovskim čuvajem za vsako prijavo divjega lovca denarno nagrado v znesku din 200.—. Nagrada se prizna in izplača po pravomotni razsodbi sodišča oziroma obče upravnega oblastva.

3.) Društvo bo s posebnim pravilnikom razpisalo denarne nagrade lovskim čuvajem za pokončevanje ptic roparic (skopci, kragulji srake šoje).

Za nakup žive divjačine za osvežitev krvi bo društvo po finančnih zmožnostih prispevalo k stroškom.

5.) Da se poskrbi za potrebno lovsko naobrazbo tako losko-nadzorovalnega osebja kot za lovce iz vrst lovskih upravčencev, posebno za lovske naraščaje, se bo v letu 1940 priredil večdnevni lovski tečaj v Kranju. Kot predavatelj se bo povabilo priznane strokovnjake za vse panoge lovstva.

Z naših odrov

„Praznik cvetočih češenj“ v Kranju

Letos smo imeli v Ljudskem domu nekaj prireditev, ki so pričale, da se je naše delo zresnilo in poglabilo. Redkokdaj se po- reže podeželskim odrom, da bi težje odrske komade podajali vsaj povprečno, recimo zadovoljivo. Vzrok je enostaven: nimajo sposobnosti ne v igralcih, ne v vodstvu in dostikrat tudi ne v prostoru. To pot so naši igralci imeli vse tri najne pogoje in smelo lahko trdimo, da moremo na prste pošteti z vsemi našimi pokl- cnimi gledališči vred vse odraze, ki morejo danes podati igro tolike umetniške dovršenosti, kakor so to storili naši gimnazijci in igralci Prosvet- nega društva preteklo nedeljo, ko so nam za- igrali japonski „Praznik cvetočih češenj“.

Vsebnost igre ne bomo ponavljali. Lahko bi rekli, da je to japonski napol narodni, na pol verski misterij, ki pa je oblikovno pretresljiva žaloga. Na globok, utemeljen način prikazu- je veličino žrtve za bližnjega, za domovino, za božanstvo. Morda bi bilo potrebno, da bi glavno vsebino igre nekdo pred pr'etkom raz- ložil; občinstvo bi z večjim razumevanjem sle- dilo dogodkom na odru. Nujno potrebno pa to ni.

Oder, do sleherne podrobnosti preračunan in izdelan, je mnogo pripomogel k lepemu uspe- hu. Vse je bilo okusno in brez balasta. G. Hinko Podjavoršek, ki si je scenarijo in dekora- cijo zamislil in jo po večini tudi sam z velike prijznosti izvršil, pač zasluži vse priznanje.

Nimam sicer namena, da bi na tem mestu hvalil posamezne igralce, vendar naj mi bo izjemoma dovoljeno tudi, da spregovorim o njih. Kwan in Kotaro — Razpotnik in Hleb- cetova — sta zares ugajala posebno zaradi njune naravne in neprisiljene igre. Oba sta brez dvoma talentirana igralca. Kwan je sicer parkrat ušel v besedni patos, ki pa ni motil. Janov Kwan v Gledališču zelo moti, ker je 30 let star in človek tudi v njegovi igri tega dojma ne more zgubiti. Japelj je z učiteljem Geuzom podal naravnost dovršen lik. Beseda, nastop, močna mimična igra in še izrazit' ma- ska vse ga sili v osredje dogajanja. Tudi nje- gova žena Tonani — Špenkova — je s svojo

preprostostjo, mirnostjo in naivnostjo prišla le- po do izraza. Grašič kot Gemba je bil na odru kakor živ meč. Markantna postava, odlučna, odsekana gesta, surova brutalnost v vsem na- stopu, bil je mož z mečem, pred katerim vse trepeta. Stari Matsuo, ki ga je igral Frass, je bil čistiljev starec, a dovolj močan v na- stopu, v besedi morda še preveč, zlasti proti koncu. Ena najtežjih, čeprav ne ravno velika vloga je bila Katarova mati, ki jo je z glo- bokim razumevanjem in s treznim čustvova- njem igrala Ivanka Sorlijeva. Njena igra je bila od vseh morda najbolj občutena in doži- veta. — Tudi starec in šolarjev ne pozabimo, ki so seveda tudi doprinesli svoj delež. Ra- janje je na klavirju spremljala ga. prof. Slu- gova, balet pri zaključni sceni je pa nastudi- rala ga. Sanda Pirčeva. Tukaj naj omenim, da so v ljubljanskem gledališču zaključno sceno, to je ples v nebesih, snidenje Kwana in Ko- tari, enostavno ne vem iz kakšnih razlogov — izpustili, dočim so bile pri nas to ene naj- lepših scen, zlasti balet. Seveda, če izpuščaš, se reziža zelo poenostavi...

Levji delež pri vsej igri je imel pa vendarle nekdo, ki ga na odru ne vidimo in zato mno- gokrat ne znajo ljudje ceniti njegovega dela. To je pač režiser. G. prof. Tine Fortuna, ki je igro že dolgo pripravljval in jo z igralci študiral in pilil, je vanjo položil mnogo ljubezni in dela in ponovno pokazal svoje izredne sposob- nosti na tem polju. Kdor se količkaj razume na igranje, je lahko na prvi pogled videl, ka- ko je bila preračunana vsaka beseda, vsaka ges- ta, vsak korak, vse do sleherne potankosti. Koliko dela in truda to zahteva, le malokdo razume. Za krasen uspeh moramo mnogo več kot igralcem biti hvaležni režiserju.

Brez vsakega laskanja ali pretiravanja mo- ramo reči, da smo lahko odkrito veseli tega uspeha. Tudi občinstvo je pokazalo polno ra- zumevanje, saj je obakrat dvorano dobrodu- napolnilo. Prireditev, kakor je bila ta in ka- kor smo jih že nekaj imeli letos, glasno kli- čajo po novi, večji dvorani in po novem, mo- gočnejšem odru... Joža Vovk.

Zborevalci pa si bodo po zborovanju ogledali dispanzerske prostore in naprave.

Ker bo zborovanje res važno in zanimivo, naj bi bila udeležba od strani oblasti, občn. industrije, delavstva, članstva in ostalega ob- čnstva častna. Zlasti občine naj pokažejo za- nimanje za edino zdravstveno-socialno usta-

novu v okraju. Delavstvo pa naj se v lastnem interesu polnoštevilno odzove vabilu, saj bo slišalo na zborovanju iz najmerodajnejšega vi- ra, kakšne koristi nudi liga z dispanzerjem tudi tistemu delavstvu, ki uživa ugodnosti urad- nega bolniškega zavarovanja.

TEDENSKE NOVICE

Birme v kranjski dekaniji

se vrši letos v sledečem redu:
V nedeljo 28. aprila v Kranju,
v ponedeljek 29. aprila v Predosljih,
v torek 30. aprila v Besnici,
v sredo 1. maja v Mavčičah,
v četrtek 2. maja — Vnebohod — v Smartnem pri Kranju,
v petek 3. maja v Naklem,
v nedeljo 5. maja v Trzicu,
v ponedeljek 6. maja v Lomu,
v torek 7. maja v Kovorju,
v sredo 8. maja v Krizah,
v četrtek 9. maja v Dupljah,
v petek 10. maja v Podbrezjah,
v ponedeljek 17. junija v Gorcihah,
v torek 18. junija na Trsteniku,
v sredo 19. junija v Preddvoru,
v četrtek 20. junija v Kokri,
v petek 21. junija na Jezerskem,
v nedeljo 23. junija v Cerkljah,
v ponedeljek 24. junija v Smledniku,
v torek 25. junija v Trbojah,
v sredo 26. junija v Velosovem,
v četrtek 27. junija na St. Urški gori,
v nedeljo 30. junija v Senčurju.

Odgovor „Totemu listu“

„Toti list“ v zadnji številki laskavo vabi na- šega Jovota k sodelovanju, češ, naj ga nič ne ženra, če je morda klerikalec, saj so pri „To- tem listu“ ljudje vseh branž. Vprašali smo Jovota, če se res namerava zdaj „angazirati“ pri „Totem listu“, pa pravi, da za enkrat še ne kajti če tam potrebujejo ljudi vseh branž, i- majo iz Kranja enega klerikalnega dopisnika dovolj in je Jovo, ki ga imajo za kler kalca, potemtakem nepotreben. Sedanji dopisn k iz Kranja se najbrže še sam ne zaveda, kako za- grizen klerikalec je. Kar berite njegove dop se! Zdej „druka“ za organista, zdaj za kaplana, zdaj za samega gospoda tehanta, kar naprej je na vrsti verna fara in sploh skrbno pazi, da se ne oddalji od tega, kar je v farozu ali njegovi neposredni bližini. No, in tak člo- vek naj bi ne bil ozkosrčen klerikalec? Pa ka- ko fletne pesmice dela. Sicer ni nevarnosti, da bi dobili novega Prešerna, a če bo tako na- predoval, bo sčasoma še našemu Jovotu lahko za — ministranta, kadar bo Jovo za „Gorenjca“ pesmice koval...

KRANJ

Igra „Praznik cvetočih češenj“ se bo zaradi misijona ponovila na Tihno nedeljo ob 4. uri popoldne. V soboto zvečer pred Tihno nedeljo pa se bo uprizorila, če bo dovolj vstopne re- zerve ranih v trgovini „Hinko“ do srede tedna.

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega dru- štva sporoča, da se vrše sreski zbori vseh po- družnic v Kranju v ponedeljek 26. februarja ob 9. uri popoldne v meščanski šol.

Obenem sporočamo, da se dobe v tekstilni šoli nove knjige za škropljenje a 12.— din.

Odlikovanje. Te dni je bil odlikovan z re- dom sv. Save V. stopnje marljivi sodelavec v raznih naših organizacijah g. Karel Ham. Ce- stitamo!

Občni zbor MJRZ ki se je vršil v pisarni pri „Jelenu“ v sredo zvečer, je pokazal veliko zavednost in zanimanje mladine za politična vprašanja in za organizacijo stranke. Podana so bila poročila odborov, pri katerih moramo posebej omeniti nad vse častno udeležbo o- krajnega MJRZ na lanskem obnem zboru v Co- lju, na katerega je pohitelo z velikim navdu- šenjem tako lepo število mladine iz Kranja.

Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor. Med slučajnostmi so se reševala razna vprašanja or- ganizacije in je bila debata zelo živahna ter razčehana. S sklepom, da se delo mladinske JRZ še bolj poživiti, je bil zaključen občni zbor.

DR. IVO ŠORLI JAVNI NOTAR V KRANJU

se je preselil s svojo pisarno v Prešerno- vo ulico št. 10. (nasproti Mešne hranilnice)

Snoči se je v Ljudskem domu vršil peti pro- svetni večer, na katerem je predaval g. dr. Joža Herfort o svojem potovanju s puško in kamero v roki po Dalmaciji in Crni gori. Pre- davatelj je z njemu lastno šegavostjo in živah- nostjo podal opis tamkajšnjih krajev, narave s floro in favno, ljudstva in njegovih navad, vmes pa je vpletel razne mične zgodbe. Pre- davanje je bilo odlično podano, po svoji pouč- ni vsebini pa bi bilo primerno tudi za gimna- zijo, ali ljudsko šolo. Udeležba prosvetnega večera je bila nad vse pričakovanje lepa, dvo-

rana je bila polno zasodena, pa tudi vse naše odličnike smo videli, tako da je bilo Prosvetno društvo s tem večerom res lahko zadovoljno.

NAKLO

Občni zbor MJRZ bo v nedeljo ob poli 8. uri zjutraj v Stari šoli.

GORICE

Naše prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 25. II. 1940 ob poli 4. uri popoldne proslavo ma- terinskega dne s sledečim sporedom: Predigra: „Čašica kave“, za tem sledi vsebinsko zelo glo- boka drama v 6. slikah „Rožni venec“, sp sal Zdravko Novak. Blžnja in daljno okolico toplo vabimo na to našo prireditev.

BESNICA

Prezgodaj v grob. V torek je v ljubljanski bolnišnici zapustil to solzno dolno 10 letni min- strant Mirko Tonklič iz Zg. Besnice. Umrli je za davico. Mali deček pa je bil tudi lani nesrečen, da je padel pod sani ter si zlo- mil nogo. Mladica m n- strauta pa je sedaj Vse- mogočni poklical med nebeske kralice, da streže pri večni daritvi in prosil pri Bogu za nas.

ZG. BRNIK

Občinske zadeve. Naš občinski odbor bo menda kmalu delal občinski proračun. Občn- skim očetom polegamo na srce: Biljarde ob- davčite vsaj z 200 din letno. Če puste mlad m- frkovcem biljarirati, če puste, da družinski oče denar družini krvavo in krastavo potreben zapravlja cele noči in mu še 400 d za eno noč ni dovolj, samo da svojo biljardarsko strast nasiti, potem je jasno tole: občina naj dobi vsaj nekaj tistega denarja, saj bo itak občina tista, ki bo morala nekoč take zaprav- ljivce preživljati. Ali mislite, da jh bo pre- življal kak gostila čar? Ali pa lastnik biljarda? Uboge družine, kjer imajo sinove ali očete strastne biljardiste! — Ljudje božji — 400 din v eni noči!

GODEŠIČ PRI ŠKOFJI LOKI

Godešičani smo kaj tih ljudje. Za nas ko- maj vedo širo domovine. Seveda okoličani, naši sosede že vedo, kdo smo in kako smo de- lavni. Marsikateri nam kar zavdajo naše uspe- he na kulturnem polju. Izobrazimo se naj- več v dramatik. Če prav n- mamo boljših izo- brazenih učiteljev, pa vseeno spravmo marsi- katero težko dramatsko delo na oder, z veli- kim uspehom in vsakem oziru. Ravno sedaj pri- pravljamo krasno narodno igro „Dekle z rož- marinom“. Vzeta je iz našh krajev, godi se pred 50 leti. Vabimo vas, da si igro gotovo ogledate.

Tukajšnja gasilska četa Godešič uprizoni v nedeljo 25. februarja ob poli 4. uri popoldne v Gasilskem domu ljudsko igro „Dekle in rožmarin“. Vse domačine in okoličane prav- vljudno vabimo. Igra je zelo lepa, zato naj nihče ne zamudi!

»FRKI«

„Križarske vojske“ je naslov filma, ki se bo predvajal v nedeljo 25. februarja ob 3. uri popoldne v veliki dvorani Ljudskega doma. Za nameček homo pa videli še kak smešen pri- zor. Pred pričetkom in med odmori bo igral tamburaški zbor. V slučaju mraza bo dvorana zakurjena. Vstopnina je izredno nizka, zato ste k obilni udeležbi vsi najlepše vabljeni.

KRIZE

Igra. Pred več leti ste z velikim zanimanjem čitali povest „Grče“, katero je izdala družba sv. Mohorja. Prosvetno društvo pa vam bo po- kazalo to igro v nedeljo, dne 25. februarja 1940 ob 3. uri popoldne na odru „Kriškega doma“. Ta lepa in poučna igra je bila doslej uprizorjena samo na enem odru, zato vas vabimo, da si jo v nedeljo ogledate.

TRZIC

Krajevni odbor Jadranske straže v Trzicu priredi v ponedeljek, dne 26. februarja ob 8. uri zvečer v telovadnici meščanske šole sk- optično predavanje pod naslovom: Misterij oto- kov smrti. Nad 60 krasn' h naravn' h posemkov iz naše Dalmacije. Istočasno se bo vršil tudi občni zbor krajevnega odbora. Člani in pri- jatelji — vabljeni!

SMARTIN PRI KRANJU

Prosvetno društvo v Smartnem pri Kranju uprizoni samo v nedeljo 25. februarja igro: „Za hrepenenje po materi“. Zato prosimo: ce- najno občinstvo, da si vstopnice že v predprodaji rezervira, ker bo udeležba na tej gri brez dvoma velika. Prijatelji naše prosvete prav- priščno vabljeni. Odbor.

Delavski obzornik

Še nekaj o volitvah obrat. zaupnikov

Volitve obratnih zaupnikov v tovarnah „Ju- gočeška“ in „Jugobruna“ bodo v soboto, dne 2. marca t. l. V „Jugočeski“ nastopata po iz- javi g. predsednika volilnega odbora dve listi in sicer: lista ZZZ ter Zdruzena lista „rdečih, belih, in plavih“. V „Jugobruni“ pa je slika nekoliko drugačna in sicer nastopajo vse de- lavske strokovne organizacije ločeno in samo- stojno, razen „rdečih“, ki so se letos umakli iz volilnega boja. V tovarni Sirc na Gaštejpu pa so se združili „plavi z belimi“, „rdeči“ pa gredo na volitve samostojno.

Kakor omenjeno, je letošnja borba za zaupa- nje delavstva še vendarle nekoliko zanimiva. V „Jugočeski“ se pravzaprav ne ve, kaj bo napravil glavni volilni odbor, ko n- bila pravo- časno vložena druga t. j. Zdruzena kandi- datna lista. Po zatrdilo predsednika je baje tudi ta že vložena.

Opazna je, da so v splošnem vod'elji de- lavskih strokovnih organizacij precej popu- stili na svoji delavnosti. Zgubili so tudi zaupa- nje pri članstvu, ker se je iz leta v leto po- navljala ista igra, ki je namreč ta, da se po volitvah nihče več ni dosti brigal za de' avstvo. V dokaz temu služi to, da so se za letošnje volitve v zadnjih trenutkih rad' borbe proti ZZZ združili vsi v en nasproten taboz brez ozira na barvo in m' šljenje. Mlada in narača- joča organizacija ZZZ pa stopa pred člane z novimi smerni cami in tudi že mnogimi doseže- nimi uspehi v delavskem vprašanju. Zato je tudi povsem jasno, da organizacija nastopa sa- mostojno, ker je prepričana, da ji bodo sledili vsi pametni, pošteni in zavedni delavci.

Tovariši in tovarišice! Vabimo vas, da v teh volitvah pokažete svojo zavednost in klaste glas listi ZZZ. Ne nasledajte nam nasprotnim agitatorjem. Izučiti naj vas dolgoletno spozna- nje in delo teh ljudi. Tako boste z lahkoto pri- stopili k izvojevanju boljših pogojev za življe- nje in za napredek delavstva.

Zvišanje najnižjih delavskih mezd

Ban dravske banovine je z uredbo koncem januarja t. l. na novo določil najnižje delav- ske mezde na uro. Tako so bile zvišane mezde za delavstvo v starosti nad 18 let v industriji ne glede na kraj in v obrti v krajih z nad 5.000 prebivalcev od din 2.50 — 3.— na splošno din 3.— na uro. V trgovini in obrti v krajih izpod 5.000 prebivalcev pa je bila zvišana od sedanjih najnižjih mezd din 2.25, 2.50 in 2.75 na din 2.75 oziroma 3.— din. Končno pa so upoštevani pri tem tudi delavci izpod 19 let starosti, ki bodo odslej dobivale plačo višjo in sicer namesto din 2.—, 2.25, 2.50 din 2.50, 2.75 in 3.—.

V strokah, kakor so izdelovanje pletenin na netovarniški način, izdelovanje kopit, lesenih predmetov, upognjenega polišiva in drugo, znaša minimalna mezda ne glede na kraj obra- tovanja za delavstvo v starosti nad 18 let din 2.50 na uro, za delavstvo pod 18 let pa din 2.25 na uro.

Z isto uredbo je ban določil najmanjšo pla- čo za trgovske sotrudnike na d n 900.— in osta- lo pomožno osebje na d n 1000.— na mesec. Pripominjamo, da ta uredba stopi v veljavo v 60 dneh po objavi v „Službenem listu“.

Delarski sestanek 10. marca

Odbor podružnice ZZZ je sklenil povabiti vse člane na sestanek, k bo v nedeljo dne 10. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v poslovnih pro- storih ZZZ v hotelu „Jelen“. Na sestanku bo o vseh tekočih in važnih zadevah poročal za- stopnik kranjske podružnice, nazorno in obš- rno pa bo poročal ob tej priliki tudi odposlanec ZZZ iz Ljubljane. Opozarjamo Vas na to, da si boste že naprej določili to nedeljo za po- set sestanka.

Delarski dom

Delavke in delavci kranjskih tovarn, ki sta- nujejo v Delavskem domu, so v zadnjem času pokazali več zanimanja za lastno izobrazbo. Na pustno nedeljo so odigrali dve veseligrri, sedaj pa pripravljajo igro „Podrti križ“. Dan predstave bomo objavili pozneje.

Protituberkulozna liga v Šk. Loki

V nedeljo 25. t. m. po šolski službi božji bo zanimivo zborovanje. Upravni odbor bo na četrtem rednem letnem obnem zboru polagal račun svojega dela ne samo za preteklo poslo- vno leto, ampak za dobo svojega obstoja. Zad- nja točka dnevnega reda se namreč glasi: „Otvoritev protituberkuloznega dispanzerja s kratk- m predavanjem šefa primarija g. dr. R. Neubauerja o samopomoči v borbi z jetiko.“ Tudi govor dispanzerskega zdravnika g. dr. B. Savinškega, specialista za pljučne bolezni iz Ljubljane, je na sporedu. Za vzdrževanje in upravljanje dispanzerja bo na tem zborovanju ustanovljen poseben kuratorij. Po obnem zboru, ki bo, kakor po navadi, v risalnici meščan- ske šole, bo sestanek vseh zdravnikov di- spanzerskega okoliša, ki obsega vse škofjeloški srez in občno Žiri, z vodjo dispanzerja g. dr. B. Savinškom. Sodelovanje sreskega san. referen- ta, banovinskih in ostalih zdravnikov z dispan- zerjem bo tem bolj smotno in uspešno, čim enotneje bo naziranje vseh zdravnikov glede ciljev, načina in sredstev d' spanzerskega dela.

MAVCICE

Fantovski odsek in Dekliški krožek v Mavčičah priredita v nedeljo 25. t. m. telovadno akademijo ob 3. uri popoldne v dvorani Prosvetnega doma v Mavčičah.

Vljudno vabljeni! Bog živit!

Gozdarstvo v kranjskem okraju

V naši javnosti je za gozdarstvo mnogo premalo zanimanja in razumevanja. Gozd je ogromnega pomena ne le za gošpodarstvo, marveč tudi za socialno in kulturno življenje našega človeka. Na kmečki grudi ni dovolj prostora za vse in povsod se poudarja potreba po industrializaciji Slovenije.

Res, potrebna nam je industrija in to taka, ki je naša narodna last in ki korenini v naši zemlji. Industrija, ki bo dobivala srovine iz naše zemlje, bo dejansko naša in ne bo v tako usodni odvisnosti od zunanjih mednarodnih činiteljev. Taka industrija je v prvi vrsti ona panoga industrije, ki ji je gozd izvor sirovina, lesa kot glavnega gozdnega pridelka. Posebna veda o snoveh iz dneva v dan odkriva nove, dosedaj neslutene možnosti izkoristitve lesa v raznih vrstah industrije. Gozdno drevo je glavni dobavitelj sirovin kemični industriji. Iz lesa se proizvajata celuloza, papir, umetna svila, špirit, ocat, lesni plin za pogon motorjev itd.

Ko vidimo, kako izredno velik gospodar ki pomen ima gozd za posameznika kot za skupnost, nam veleva skrb za našo bodočnost, da se ozremo v naš gozd in se vprašamo, kako stojimo z našim gozdom, kaj in koliko nam gozd danes daje, in kolko bi nam mogel dati?

Da bi mogli pravilno oceniti važnost teh vprašanj, bomo navedli nekoliko podatkov, ki jih izkazuje gozdarska statistika.

Od celokupne površine kranjskega okraja odpade na:

poljedelsko zemljišče	21.555 ha
gozdne površine	33.900 ha
neplodni svet	4.730 ha
Skupaj	59.985 ha

Gozdovi torej pokrivajo povprečno 60% vsa gozdenja kranjskega okraja. Za vso Slovenijo znaša gozdnost povprečno 50%, tako da prštevamo kranjski okraj med izrazita gozdna območja. Slika okraja bo še bolj nazorna, ako pogledamo v posamezne občine, od katerih neke spadajo med izključno gozdna območja. Tako n. pr. zavzema gozd od celokupne površine v občini Sv. Katarina 74%, Besnica 72%, Jezersko 68%, Tržič 66%, Naklo 62%, Preddor 56%, Sv. Ana 55%, Cerklje 52%. Le v ostalih občinah tukaj okraja pokriva gozd manj kot polovico površine.

Po velikosti imamo naslednjo število gozdnih posestev:

velikost	število posestev	skupaj ha
do 5 ha	3060	5654
5 do 10 ha	800	5607
10 do 50 ha	477	7675
50 do 100 ha	38	2378
100 do 300 ha	21	3048
300 do 500 ha	5	1855
500 do 1000 ha	1	649
1000 do 2000 ha	2	3299
2000 do 3000 ha	—	—
3000 do 4000 ha	1	3502

Skupaj 4405 posestev 33900 ha

Iz prednjega vidimo, da imamo v okraju poleg številne male gozdne posesti zastopano tudi srednjo in veliko gozdno posest. V kmečkih rokah je 31.100 ha gozda ali 91%, a v rokah posestnikov, ki jih ni prštevati med kmete (nekatera veleposestva, industrialci, občine in dr.) pa 8.800 ha ali 90%.

Izrazite gozdne kmetije, podobne onim na Pohorju, imamo na Jezerskem, v Kokri in pri Sv. Katarini. Na teh gorskih kmetijah se goji kmetištvo v ožjem smislu le v mali meri, in je gozd edini vir dohodkov.

Za predelavo in izdelavo lesa obratujejo v kranjskem okraju številne žage, od enostavnih venecianek do modernih industrijskih žagarskih obratov s po več polnojarmenikov.

Po načinu porona imamo sledeče število žag:

vodne žage (navadne kmečke žage)	60
na turbinski vodni pogon	28
na parni stroji	5
na elektromotor	3

Skupno število žag 96

Po vrsti rezilnih strojev imamo:

venecianke	82
polnojarmenikov	22
krožnih žag (cirkulark)	80
nibalnih žag	18
ostalih	13

Kapaciteta vseh žag v okraju znaša 140.000 kubičnih metrov lesa, kolikor bi se ga moralo na leto predelati, ako bi ga gozdovi mogli dati!

(Se nadaljuje.)

Kalijera gnojila

Visokopostotna kalijeva gnojila, to so 40%na kalijeva sol in 48 — 52% žvepleno kislj kalij, so za povečanje in poboljšanje naših poljskih pridelkov izvanredne važnosti in radi tega neolhodno potrebna.

V sedanjih časih se mora več pridelati in pridelek mora biti boljši. Na ta način zamore kmetovalec po dobri ceni več prodati.

Cena kalijevih gnojil se je znižala, vsled tega je potrebno, da sedaj spomlad vsak kmetovalec svoja polja, predvsem pa krompir, pesa, deteljo, lucerno, fižol, vse jarine, koruzo in pa travnik pognoji z 100 do 150 kg 40%ne kalijeve soli po enem orolu.

Vinograd, hmelj, sadno drevje in domači vrt, naj se pa pognoji z isto količino 48 — 52% žvepleno kisljega kalija.

Vsak kmetovalec naj si takoj zasigura po-

trebno količino kalijevih gnojil, da mu bo ta tako potrebna in važna rastlinska hrana, v času potrebe na razpolago.

Š a h

Kranjski šahisti se bodo v nedeljo, dne 25. februarja pomerili s tovariši iz Skofje Loke v tekmovalstvu za prvenstvo Slovenske šahovske zveze. Pr reditev bo v lovski sobi hotela „Stara pošta“ ob 2. uri popoldne. Vsi prijatelji kraljevske igre in našega kluba vabljeni.

MALI OGLASI

Za vsako b sedo v malih oglasih se plača D 0-50. Najmanjši znesek je 8 D.

Prostor za skladišče v Kranju se išče. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Kupiva 120 komadov hrastovih kolov za ograjo iz bodeče žice. Dolžina 2 metra. Spodnjih 70 cm najmanj 20 cm debeline. Pavel Mayr Kranj, Kokriško predmestje 9.

Moderno 4 sobno stanovanje z vsem komfortom v mestu se odda takoj ali pozneje. Naslov v upravi.

Oddam opremljeno sobo s štedilnikom ali prazno. Naslov: Stražišče — Labore št. 15 pot proti Orehku.

Lepo sončno mehlovano sobo oddam s celodobro oskrbo v bližini bolniške blagajne. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Cigava je torbica. V ponedeljek dopoldne je v trgovini Kern neka ženska pozabila ročno torbico s 100 din gotovine. Dobi jo istotam.

Staro železo, baker, medenino — kupuje po najvišjih dnevnih cenah tvrdka Peter Majdič „Merkur“, Kranj.

Proda se lesena baraka z opeko krita 7x5 in nekaj stavbnega materiala. Jezerska cesta 15. Kranj.

Zamenjam stanovanjsko hišo pol ure od mesta za zemljišče na deželi tudi bolj oddaljeno od Kranja. Naslov v upravi lista.

Vajenca za cementarsko obrt sprejme Drašler Alojz izdelovanje cementnih in umetnega kamna. Kranj, Primskovo 32.

V NAJEM

se oddata s 1. aprilom 2 sobi oz. 2 lokala v neposredni bližini pošte in sodnijske pripravna za pisarno ali kaj podobnega. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Couch zofe, otomane, divane

In vse tapetniške izdelke izvravno točno in solidno
V TONEJC tapetnik, Kranj

Ne pozabite!

Za nakup in izdelavo oblek ter plaščev je najcenejša konfekcija

Izdelujemo tudi po meri!
V naši konfekciji dobite vse vrste oblek in obleke za veliko noč in birmo po zelo nizkih cenah.

Trajni kodri z najnovejšimi

aparati

ter vsa v to stroko spadajoča postrežbo nudita cenjenim damam in gospodom solidno in po najnižji ceni

brivska in frizerska „Salona“

Lenard Pirc | Pirc Ladislav
Primskovo pri mostu | Stražišče 166

Tri prednosti:

Eleganca, kvaliteta, nizka cena
odlikujejo sodobno pohištvo dobavljeno od

tv. Mizarstvo Sloga
Božič Jože
KLANJ — STRUŽEVO

Ako imate kurja očesa in se vam dela trda koža, pridite v našo higienično urejeno pedikuro, kjer vam naš pediker odstrani vse te neprijetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev za din 6.-. Ne mučite se s krpanjem nogavic, ker vam za malo denarja strokovnjaško popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst
kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani - Frankopanska ulica 11.

Mimica Zogorska:

55

Marija Taborska

Zgodovinska povest iz dobe turških časov.
(Dalje)

„Gospod, res vam je to misel Bog sam poslal. Marija naj kraljuje v glavnem oltarju, Marija Sedemžalostna, Taborska Marija. Ona naj bo varuhinja Požbezij. Kdaj bi to storili? Kar zdajle.“

„No, ne, Vilbald. Ljudem je še strah preveč v kosteh, niso zbrani, ne pravičljivi za tako slovesnost. Kadar se bo to zgodilo, takrat mora biti dežela očščena, domovi varni in sonce mora sijati.“

„Velja,“ je poudaril Vilbald domenek in šel med brambovce. Martina je našel med prvimi kmeti. Fant si je pritegnil pas, si zajel zataknil nož.

„Kam pa misliš?“ ga je vprašal oče.

„V Radovljico.“

Mesto je oblegano od Turkov. Pa če tudi prideš gor, ali misliš, da te bodo poslušali, ko jim boš privlekel Volbenka?“

„Sam pojdem.“

„Sam? V luknjo te vtaknejo!“

„Ne!“

„Nec?“

Martin je pogledal očetu čistu od blizu v oči.

„Oče, ti si ljublil mojo mater.“

„Čemu sprašuješ?“

„Glej, ljublil si jo in jaz.“

„Ti ljubiš Polonico.“

„Da.“

„In misliš, da jo najdeš v Radovljici?“

„Če Bog da.“

„Zavljenje tvegaš.“

„Ne morem drugače.“

„Svobodo zametuješ.“

„Bog bo izkazal moje nedolžnost.“

Vilbald se je tresel glus.

„Ne hodi od mene, sin moj!“

„Ne zadržuj me, oče!“

„Ali ne slišš klica svoje zemlje, sin?“

„Glus srca je močnejši, oče.“

„Pa če te vabi v pogubo?“

„Tudi zemlje mi brez nje ne bo dala sreče.“

Vilbald je razumel, le očetovsko srce mu je stiskala bol. Vendar se je premagal in je še enkrat pogledal globoko sinu v oči.

„Ali res ne moreš drugače?“

„Ne morem, oče.“

„Potem pojdi in vrni se.“

„Zbogom in upaj, da se kmalu vid mo.“

Vilbald je odšel med kmete, da bi z glasnim pomenkom zadušil skrb za sina. Martin je odšel v cerkev.

Pokleknil je pred oltar Marije Sedemžalostne, kakor tisti večer, ko bi bil skoro postal požgalec. Molil je, kakor je molil tisti večer, le misel mu je bila vse bolj in bolj žalostna. Plameni sveč so osvetljevali Marijin žalostni obraz, njene oči, ki so bile vse zardele od joka. Bol pa mu to pot ni hotela preči.

„Marija, ali me vidiš, da trpim? Vidiš, o Marija, ti si me rešila iz Mošilske jame, ti si mi dala v roke Volbenka, da bom mogel pred svetom oprati svojo čast, ti si me rešila pred Turki, čuj, me, Marija Sedemžalostna, Mati Jezusova in Mati moja! Zdaj te prošim za bitje, ki mi je dražje, kot ves svet. Marija, če se to še ni zgodilo, ne dopusti, da bi se umazane Leopoldove roke dotaknile bele globlčice. Marija Sedemžalostna, vrni mi v roke mojega angelja nedolžnega, neomadeževanega.“

Več ni mogel moliti. Pokrižal se je, potem pa je izšel na spodnji strani cerkve, da bi se izognil ljudem.

Tita se pa vendar ni mogel izogniti.

„Kom greš, zdaj, sreči noči?“

„Noč je najbolj pripravna za poti, kakršna je moja.“

„Greš vohunit za Turki?“

„Nevesto grem iskat.“

„Martin!“

„Moram, Tit. Ona je v Leopoldovih krempljih.“

Tit je pritisnil roko na srce.

„Potem je ne išči.“